

Frederikssund, 14. marts 2014

Til bormesteren og formændene for Sundhedsudvalget og Teknisk Udvalg

Så tager vi cyklen på nakken

Cirka halvdelen af befolkningen er overvægtig. Det er ikke godt, og når så Frederikssund-borgerne ligger højest i statistikken, bliver sundhedsudvalgsformand Jesper Wittenburg selvfølgelig spurgt hvad man vil gøre ved det. Det er et såkaldt godt spørgsmål, et af dem man ikke lige kan svare på. Det har jo ikke skortet på advarsler, alle ved hvad det handler om – kost og motion – og hvad hjælper det.

Og spørger man de der lever af at lave kampagner, foreslår de en kampagne, og de har lige fundet på noget nyt der helt sikkert virker! Uafhængige folk med forstand på kommunikation kan derimod fortælle at kampagner stort set ikke virker.

Velmenende folk vil sige at man skal begynde med børnene. Og det er rigtig godt: De skal have mere motion i dagligdagen, de skal lære at spise sundt, og de skal have trygge skoleveje så de kan gå og cykle i skole. Noget der giver en personligt erfaret lærdom som grundlag for gode vaner.

Det er ikke sket fordi de har fået det fortalt, men fordi der er idræt og gymnastik på skoleskemaet, fordi man lærer at lave og spise ordentlig mad i skoler og institutioner, og fordi skolevejene virkelig er sikre – så forældre trygt sender deres børn ud på dem. Det er noget de har erfaret: Det er sjovt at røre sig, god mad smager godt, og det er rart at være gode venner med sin krop.

Det varer bare mange år før det knækker kurven.

Men måske kunne man overføre det med det personligt erfarede til voksne ved at gøre tingene konkrete og knytte dem direkte til det liv de voksne har – arbejde, pendling osv.

Og her kommer en samtidig begivenhed nærmest som en åbenbaring:

Kommunens store virksomhed, katalysatorfabrikken Haldor Topsøe, har netop indviet et nyt kompleks til fabrikation af katalysatorer til brændstofrensning. Både virksomhed og borgmester slog på fabrikkens store lokale betydning: Af dens cirka 700 medarbejdere bor halvdelen i Frederikssund Kommune, og for meget pendling er jo af det onde.

Borgmester John Schmidt Andersen klippede den blå snor (det er vel clean-tech) og sagde de bevingede ord: ”**Cyklen på nakken – eller det modsatte – og så er man på arbejde.**” Han skal aldrig høre et ondt ord for denne sproglomst.

I gamle dage tog man benene på nakken, nu tager vi cyklen på nakken! For samfundets og vores egen skyld cykler vi til og fra arbejde så tit og så langt vi kan.

Og det gælder ikke kun Frederikssund-borgerne. Der er jo andre medarbejdere på Haldor Topsøe som henover kommunegrænsen har lige så langt eller sågar kortere til arbejde end nogle af de der bor i kommunen. Derudover vil der være forskel på medarbejdernes mulige personlige cykelafstand, og der vil være forskel på deres mulighed for at kombinere cykling med anden transport (bus og tog). Der skal bringes og hentes børn, købes ind m.m.m.

Derfor vil jeg foreslå at kommune og virksomhed går sammen om et projekt – af alle virksomheder må det netop være muligt med Haldor Topsøe – som skal munde ud i at virksomheden bliver nødt til at bygge et ekstra cykelskur.

Projektet går ud på at invitere fabrikkens medarbejdere til personlige samtaler og forløb over spørgsmålet:

Hvad kan få dig til at tage cyklen på nakken og cykle på arbejde – hele vejen eller noget af vejen?

Ikke nogen belærende snak, men begavede spørgsmål og lydhørhed, finde de punkter begge parter skal tænke over og tale videre om... Det kan være det bliver en kort snak, men invitationen forbliver åben.

Det gælder om at afdække barriererne for at komme i gang med at cykle eller cykle længere – forhindringer på det personlige plan, med hensyn til vejenes og stiernes beskaffenhed og den offentlige transports indretning og alle mulige praktiske og upraktiske forhold.

Det handler om hvad den enkelte selv kan gøre, om hvad virksomheden eventuelt kan gøre, og hvad kommunen (det offentlige) kan gøre – fremkommelighed, sikkerhed, komfort, parkeringsforhold, cykler i tog og bus, sammenhæng og tilpasning. 1)

Det er ikke til at sige hvad der kommer ud af det. Men med en aktivistisk og opfindsom indstilling fra projektstaben tror jeg man kan flytte en del fra vanemæssig brug af bil til hel eller delvis brug af cykel.

Det må kunne blive til flere gode idéer og en stribe pressehistorier

- om hvordan en medarbejder bruger to cykler og to busser for at komme på arbejde
- om at ikke bare regionalbusserne, men også Kulhuse-bussen har fået cykelanhænger
- om at Græsestien er blevet asfalteret
- om hvordan en medarbejder hygger sig med børn og indkøb på en elektrisk ladcykel mellem arbejdet og hjemmet i Store Rørbæk
- om at morgencykelsmeden på fabrikken nu ikke bare sørger for cyklen, men også hjælper med at få cykeltøjet tørret
- om at der nu er cykelveje gennem Frederikssund til og fra stationen
- om at man nu kan få en personlig sms om rejsetiden udregnet efter vejr- og vejforhold – eller om det er en af de dage man skal tage bilen eller bussen
- om at der holdes cykelskole hvor man kan lære om køreteknik og sikkerhed, om at økonomisere med kræfterne og om hvilken cykel der passer til ens stil, krop og behov
- om at der kører 'cykeltog' gennem Hornsherred
- om at kommunen nu har repareret hul nummer 25 påvist af cyklende medarbejdere fra Haldor Topsøe
- om at der er indført 'vejhjælp' for havarerede cykler, så man når det man skal
- om at Haldor Topsøe har bygget nyt cykelskur – model 2015

I sådan et projekt kommer det til at handle om rigtige levende mennesker og deres faktiske liv, og ikke statistiske størrelser. Det foregår på et personligt plan – og er derfor også noget andre kan se sig selv i.

Og så er det jo næsten blevet til en kampagne alligevel...

Venlig hilsen

Morten Ledet – Cyklistforbundet

Note 1:

Jeg henviser til mit høringssvar i forbindelse med den seneste kommuneplanrevision (vedlagt) om de mange muligheder der er for at fremme cykling lokalt. Der er nok til flere års cykelbudget under Teknisk Udvalg, men måske kunne man koble det løbende vedligeholdelses-og forbedringsarbejde lidt sammen med projektet her, så man kan øge den opmærksomhedsskabende effekt. Og eftersom medarbejderne hos Haldor Topsøe kommer fra både nord, øst, syd og vest, så skal der nok blive noget til både den ene, den anden, den tredje og den fjerde ende af kommunen.